

РЕШЕНИЕ

№ 23578

гр. София, 14.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 25.10.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Елица Райковска

ЧЛЕНОВЕ: Златка Илиева

Мария Владимирова

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **8090** по описа за **2024** година докладвано от съдия Златка Илиева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба, подадена от И. С. Р., чрез адвокат И. С. срещу Решение № 2971 от 07.05.2024 г. постановено по адм. д. № 929/2024 г., първо отделение 35-и състав по описа на Административен съд – София град.

Решението се обжалва в частта, в която е отхвърлен като неоснователен и недоказан предявеният от Р. срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - [населено място] иск за обезщетяване на причинени му неимуществени вреди за разликата над 1000.00 лева до пълната претендирана сума от 20000.00 лева, вследствие на противоправно бездействие на служители на ГДНП, изразяващо се в неосигуряване на нормални битови и хигиенни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в ЗОЗТ „К.“. Счита се, че обезщетението за претърпените неимуществени вреди не е определено съобразно принципа на справедливостта, прогласен в чл. 52 ЗЗД. Иска се отмяна на решението и постановяване на друго по същество на спора, с което да бъде уважено искането за присъждане в пълен размер на търсеното обезщетение за претърпени неимуществени вреди. Претендира разноски за адвокатско възнаграждение.

В съдебно заседание, касаторът, редовно призован, се явява лично чрез видеоконферентна връзка и с адв. С.. Поддържа жалбата и моли решението в обжалваната част да бъде отменено като неправилно, съобразно изложеното в касационната жалба и подробни писмени бележки. Претендира присъждане на разноски, за което представя списък.

Ответникът по касационната жалба - Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - [населено място], чрез процесуалния си представител юрк. Д. оспорва жалбата и взима становище за нейната неоснователност. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор Д., дава заключение за неоснователност и недоказаност на касационната жалба, като намира обжалваното решение на АССГ за правилно и законосъобразно.

Административен съд София град, в настоящия състав, като провери законосъобразността на първоинстанционното решение, във връзка с наведените от касаторите оплаквания, и с оглед събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност при обхвата на служебната проверка по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК от надлежна страна, за която съдебният акт е неблагоприятен в обжалваната част, поради което е процесуално допустима.

Производството пред първоинстанционния съд се е развило по искова молба на И. С. Р. против Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", с която на основание чл. 203 и сл. АПК, във вр. с чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража е предявил иск по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС за обезщетяване на претърпени неимуществени вреди в размер на общо 20 000.00 лв. за понесени от ищеца неимуществени вреди, вследствие на противоправно бездействие на служители на ГДНП. Последното, изразяващо се в неосигуряване на нормални битови и хигиенни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в ЗОЗТ „К.“, а именно: липса на минимална жилищна площ в килията, поради големия брой затворници в нея; влага, мухъл и течове при дъжд в килията; наличие на хлебарки, дървеници и гризачи в килията; лоши условия за ползване на баните и тоалетните; липса на санитарен възел извън килиите, който да се ползва по време на престоя на открито; негодна за консумация вода и честото ѝ спиране; липса на медицинско обслужване през по-голямата част от денонощието.

С оглед обстоятелствата, изложени в исковата молба на И. Р., становищата и исканията на страните в хода на делото, след приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, съдът е събрал относимите към предмета на спора писмени и гласни доказателства - свидетелски показания, СТЕ, документи от ГДИН, съдържащи справка вх. № 3264/13.03.2024 г. по описа на ГДИН; докладна записка рег. № 3264 от 13.03.2024 г. от

мл. инспектор Т. И. – домакин при ЗОЗТ „К.“, ведно с изписани строителни материали; график за топла вода в ЗОЗТ „К.“; таблица за раздаване на перилни и почистващи препарати в ЗОЗТ „К.“; протоколи и докладни записки от извършени дезинсекция и дератизация на територията на ЗОЗТ „К.“. Със събирането им решаващият съд е изяснил фактическата обстановка, като въз основа на установените по делото факти, при обсъждане доводите на страните е направил своите правни изводи. С решението си по делото същият е уважил предявения от И. С. Р. против ГД "ИН" иск за сумата от 1000.00 лева и го е отхвърлил за разликата до 20 000.00 лева, като неоснователен. За да постанови този резултат, съдът е приел, че от събраните в хода на делото доказателства няма данни ищецът да е пребивавал на територията на ЗОЗТ „К.“ в периода от 29.03.2023г. до 08.06.2023г. вкл., като е определил, че доказателствата сочат че периодът на увреждане е за времето от 09.06.2023 г. до 29.01.2024г. Първоинстанционният съд е установил, че минимумът от жилищна площ е спазен /за установяване на този факт, съдът се е позовал на заключението на назначената по делото СТЕ/, както и че условията в килията по отношение на ползване на баня и тоалетна отговарят на изискванията на чл.20 от ППЗИНЗС. Съдът обаче, е установил системен проблем с наличието на хлебарки и дървеници, при който дезинсекцията не е ефективна. Приел е за доказан факта на негодна за консумация вода и честото ѝ спиране, както и липсата на постоянно течаща вода и нерегулярно ползване на топла вода. В решението си съдът е мотивирал неоснователност на претенцията по отношение на липса на медицинско обслужване.

За периода от 09.06.2023 г. до 29.01.2024г., първоинстанционният съд е присъдил на жалбоподателя обезщетение в размер на 1000.00 лева за нарушения по чл. 3 от ЗИНЗС, като е посочил, че присъждането на конкретната сума е сторено при спазване на принципа за справедливост. За този период от така посочени дни съдът е приел, че са настъпили по отношение на ищеца твърдените в исковата молба неимуществени вреди, дължащи се на системен проблем с наличие на хлебарки и дървеници, при който дезинсекцията не е ефективна, както и наличие на влага, мухъл и течове при дъжд, негодна за консумация вода, нередовен достъп до постоянно течаща и топла вода. Съдът е обосновал извод, че битовите условия в затворническото заведение са създали предпоставки за увреждане на психическото и физическо здраве на лишените от свобода, както и за уронване на човешкото им достойнство. За разликата до 20 000.00 лева е приел, че искът е неоснователен и недоказан, тъй като не са доказани предпоставките за реализиране на отговорността на държавата по чл. 284 от ЗИНЗС.

Настоящият съдебен състав намира, че решението на първоинстанционния съд е валидно, допустимо и правилно.

Първоинстанционният съд е изяснил напълно фактическата обстановка по делото, събрал е относимите за правилното решаване на спора доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, обсъдил ги е в тяхната взаимна връзка.

Следва да се посочи, че съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3, който в своята, ал. 1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на

изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в случаите по, ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Правилен и обоснован е изводът на първоинстанционния съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи вследствие на неблагоприятни за неговото човешко достойнство условия при изтърпяване на задържането под стража и наказанието "лишаване от свобода", които са се изразили в неосигуряване на нормални битови условия за периода, установен по-горе.

Настоящият съдебен състав намира, че при определяне размера на дължимото обезщетение, преценката на съда е правилна, тъй като същият е съответен на страданията и отговаря на критериите за справедливост, определени в нормата на чл. 52 ЗЗД и в практиката на ЕСПЧ. За доказвания период на увреждане – малко над 7 месеца, първоинстанционният съд е определил обезщетение от 1000.00 лева, равняващо се на дневна база от около 4 лв. Затова приемайки, че кумулативно са налице елементите от правопораждащ фактически състав за ангажиране отговорността на държавата по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, това че са доказани част от оплакванията, техният вид и характер и съобразявайки въздействието на неблагоприятните условия върху личността на ищеца, интензивността и продължителността на това въздействие и спецификите в икономическите и социални стандарти в страната за периода, съотнесени към по - високите такива в преобладаващата част от страните членки на Европейския съюз, касационната инстанция намира обезщетението за процесния период за справедливо. В тази връзка съдът съобрази, че пълният посочен размер на обезщетения в най-новите решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай, доколкото той касае кумулативен ефект от множество различни оплаквания при изтърпяване на наказанието, какъвто не е настоящият случай.

Следва да се посочи, че съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3, който в своята, ал. 1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в случаите по, ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Правилен и обоснован е изводът на първоинстанционният съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи вследствие на неблагоприятни за човешкото достойнство условия при изтърпяване на задържането под стража и наказанието "лишаване от свобода", които са се изразили в неосигуряване на нормални битови условия за периода, за който иска е приет за доказан.

Настоящият съдебен състав намира, че при определяне размера на дължимото обезщетение, преценката на съда е правилна. Присъденото обезщетение е съответно на претърпените от ищеца страдания и отговаря на критериите за справедливост, определени в нормата на чл. 52 ЗЗД. Същото е съобразено с продължителността на

страданието, отсъствието на доказателства за настъпване на допълнителни, конкретни вреди за здравето на касационния жалбоподател, със съдебната практика на националните съдилища, тази на ЕСПЧ, както и със спецификите в икономическите и социални стандарти в страната ни. Освен това, съдът е взел предвид и това, че за част от исковия период и за част от наведените нарушения по чл.3 от ЗИНЗС искът е останал недоказан. В тази връзка следва да бъде посочено, че настоящият касационен състав напълно споделя изводите на първостепенния съд за частична неоснователност и недоказаност на исковата претенция, както по отношение на времето, за което се твърди, че са търпени вреди, така и досежно отсъствието на достатъчно жилищна площ, липса на медицинско обслужване и негодност на водата за консумация.

В заключение, съдът намира, че при постановяване на оспорения съдебен акт не са допуснати нарушения, съставляващи основания за неговата отмяна. Ето защо, същият следва да бъде оставен в сила.

Ответникът по касация е направил искане за присъждане на разноски за юрисконсулт. Съгласно чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, когато искът бъде отхвърлен съдът осъжда ищеца да заплати разноски в производството. От анализа на цитираната норма следва извод, че в производството по чл. 284 и сл. от ЗИНЗС ищецът дължи разноските, свързани с производството - за държавни такси, експертизи и т.н., но не и за адвокатски и юрисконсултски възнаграждения, независимо от това дали ответникът е бил представяван по делото. Ето защо, на ответника не се дължат разноски.

Мотивиран от горното, на основание чл. 221, ал. 2 АПК Административен съд- София град

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 2971 от 07.05.2024г. постановено по адм. д. № 929/2024г., първо отделение 35-и състав по описа на Административен съд – София град.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.

